

Kaszta Móni

KÖNYVEK, SZÍNEK ÉS VIRÁGOK KÖZÖTT

Maczó Péter

Könyvet tervezni és a jövőben bízni ugyanaz. A szép szöveg öröme néma hitvallás betűkkel.

▪ Egyetemi tanulmányaid alatt készítettél egyszer egy kis prospektust. Cipőreklám volt, valamiképpen. És most itt fekszik ez a műves katalógus...

▪ Az évfolyamtársam, Bánsági Petra diplomamunkáját a Vass Cipő cég kollekciójának megtervezésével végezte, és ő ajánlott engem, amikor felmerült a Vass Cipő arculat profi kidolgozásának igénye.

▪ Ez volt az első részükre készített munkád. Hogyan zajlott a tervezés?

▪ Gördülékenyen. A cipők színének precíz beállítása, valamint az egyes típusok csoportokba rendezése volt számukra a legfontosabb.

Ehhez szükségem volt szakmai eligazításra, amit bőségesen meg is kaptam. A több mint 100 cipőnél egyenként állítottam be külön-külön a bőrt, a talp, a fűző, valamint a sámfaszínárnyalatát, és ezt sok fázisban próbanyomatokon ellenőriztük.

▪ Ezek szerint nem csak a tervezés, a kivitelezés is gyakran rád hárult.

▪ Mivel önálló tervezőként dolgozom, a kivitelezést is mindig magam intézem, a nyomtatásnál is ott szoktam lenni.

Két teljes napon át álltam a nyomdában a gépek mellett. Ez persze rendkívül fárasztó, ám a végén nagyon elégedett voltam az eredménnyel.

▪ Sajnos, sokan úgy vélik, a tervezéssel véget ér munkájuk...

▪ Sok energiát teszek bele, és szívvel-lélekkel csinálom. Számomra fontos, hogy a kialakított design és minőség a végeredményben, a nyomaton is átjöjjön, ne vesszen el valahol útközben a kivitelezés során.

▪ Mit szóltak a megbízóid a nyomtatványok láttán?

▪ Az elkészült anyagokra a Vass cég nagyon jó visszajelzéseket kapott. Vass László és Éva olyan ügyfeleim, akik ezt számtalanszor, nagyon melegszívűen és őszintén meg is köszönték.

▪ Munkáidon látszik, hogy igényes vagy. Milyen a kapcsolatod a megbízóiddal?

▪ Mindegyik ügyfelemmel közvetlen, őszinte, emberi és nem pedig távolságtartó üzleti kapcsolatban vagyok. Az embert ezem bennük, és úgy érzem ezt viszonozzák. A megrendelőim általában nagyon ragaszkodóak: ha egyszer már együtt

Balra:
a Vass Cipő weboldala.

Jobbra:
365 Fish, angol nyelvű könyv,
Könemann kiadó.

dolgoztunk, többet nem mennek máshova terveztetni.

▪ A megbízások kihatnak az életed más területére is?

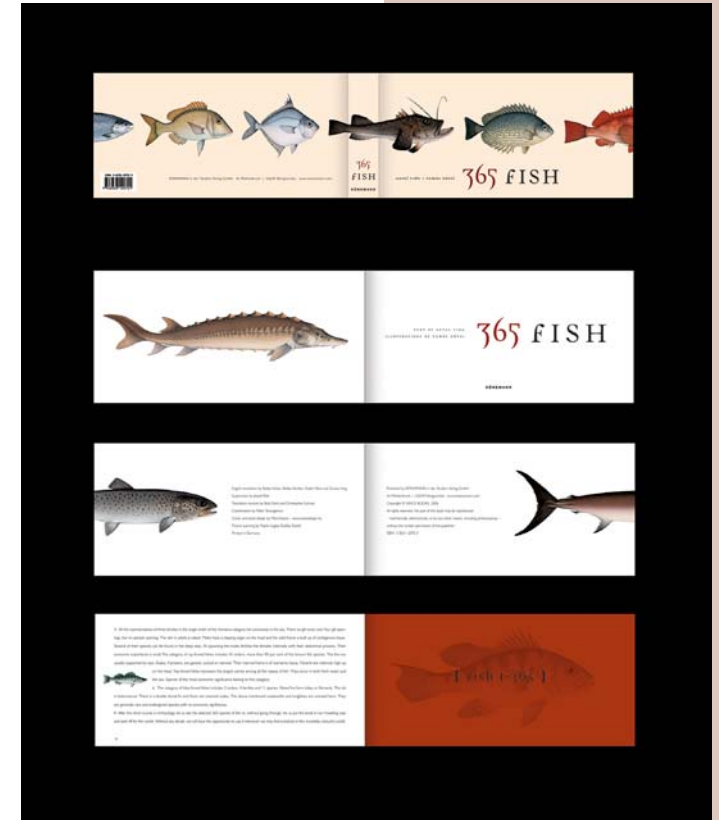
▪ Ha arra gondolsz, a cipőkhöz való viszonyom nem változott meg. Viszont a ruhatáramban az utóbbi egy évben megszorodtak a barna színárnyalatú darabok. Egyszerűen lenyűgöző a gazdag színárnyalatuk.

▪ Minden munkát csak örömmel szabadna végezni. Az, hogy te szereted amit csinálsz, nem kétséges...

▪ Azt gondolom, az ember bármit csinál – függetlenül attól, hogy az egy kis dolog, vagy éppen nagy horderejű feladat –, tegye azt a tőle telhető legjobban, vagy inkább sehogy.

Ha belegondolunk, hogy életünk nagy részét a munkánkkal töltjük el, akkor különösen fontos, hogy abban az ember örömet lelje, odaadással végezze. A saját életünket és magunkat minősítjük ezzel.

▪ Kezdetől erre vágytál?

▪ Hálás vagyok a gondviselésnek azért, hogy ez a foglalkozásom. Előbb belsőépítésznek készülttem, de úgy alakult, hogy végül a tervezőgrafikát választottam az egyetemem.

Nagyon szeretem a munkámat, és sosem adok ki olyan anyagot a kezeim közül, amit ne vállalnék szívesen mások előtt is.

Gyerekkoromban a szüleim így bátorítottak: „bármibe is kezdj bele, ha azt szívvel-lélekkel, odaadással csinálod, biztosan nagyon jó lesz az eredménye.”

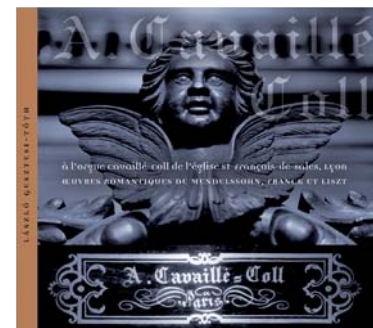
▪ Különböző munkák vannak, és eltérőek a lehetőségek is...

▪ Képzelnék el egy szakácsot, akinek az a feladata, hogy a ho-

Balra:
Gesztési-Tóth László
organazenész CD-je.

A következő oldalon fent:
Céges brosúra terve
a Concorde Értékpapír Rt. részére.

A következő oldalon lent:
Székely Aladár fotóalbum.

zott alapanyagokból minél finomabb ételt készítsen el. Persze nem biztos, hogy minden szükséges dolgot megkap a főzéshez, de akkor végzi jól a dolgát, ha olyan lakomát tud tálni, amely elfeledteti a hiányt, és kiemeli a lényegét... Nincs két egyforma szakács, aki ugyanazokból a hozzávalókból ugyanazt készítené, ezért érdemes jól kiválasztani, ki főzjön.

- *Mindenre van egy kis odaillő történeted?*
- Egyik legkedvesebb olvasmányom Hamvas Bélának a meséje: *Olbrin Joachim csodálatos utazása*. A történet egy emberkéről, Joachimról szól, aki nem leli helyét a világban, ezért elindul megkeresni a világ főkormányzóját. Meg is találja azt egy hatalmas épületben, ahol ezernyi szolga sűrög-forog, és készítik az emberi teremtményeket, pontos szabályok, szigorú előírások alapján. Kiderül, hogy Joachim mégsem ebben az emberteremtő műhelyben lett hajdanán megalkotva, így továbbindul, s végül a föld túlsó felén talál egy másik épületet, egy kis kertes házikót, sok virággal, fával, és egy mosolygós kedves kertésszel, aki szintén készít emberi teremtmé-

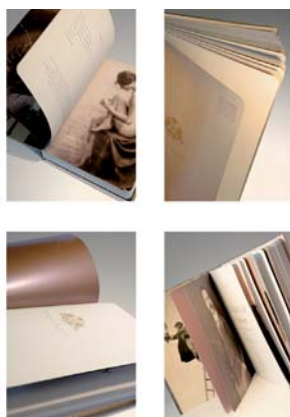
nyeket; csak tucatnyit ugyan, de azokat egyenként gondosan alkotja meg, virágporból, szőlőlévélből, napsugárból és legvégül egy csepp saját véréből. Ő alkotta Joachimot is annak idején, aki megtalálván saját gyökereit, örömben ott is marad örökre, boldogan...

Szeretem amit csinálok, és igyekszem a tőlem telhető legjobban tenni. Ez persze kíván

álidozatokat is: beleteszem azt a bizonyos saját cseppecske vért is, ám a napsugarat, a szőlőlévelet és a virágport is bőségesen hozzáadom.

Mintha saját magamnak készíteném. Sokszor eszembe jutnak a gótikus katedrálisok kőfaragói, akik a szobroknak a nem látható hátsó részét is megfaragták. Valahogy így dolgozom én is.

- *Egymagadban. Készülő tervei-det azért láthatja más is?*
- Van egy nagyszerű kritikusom, nagyon tehetséges grafikus: a testvérem, Kaszta Dénes. Minden munkámat ő látja elsőként, és véleményezi. Ha esetleg valami változtatást javasol, azt megfontolom. Nagyon sokat számít a szakmai véleménye. És ami a legjobb a dologban, ő is ugyanígy van ezzel. Rengeteget tanulunk egymástól, hasonlóak vagyunk, mégis

mások. És teljes szívvel tudunk örülni egymás örömeinek, sikereinek.

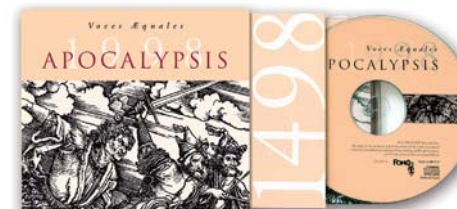
- *Munkáid jellege, minősége alapján azt gondolom mégsem vállalsz el akármit.*
- Manapság a tervezők zöme reklámügynökségen dolgozik, többnyire multicégeknek, ahol követelmény a tömegeknek való megfelelés. Az ügyfél és a tervező között sokszor nincs is személyes találkozási lehetőség.

Nekem nem ez az utam. Azt sem mondom, hogy jobb vagy rosszabb, talán csak: más.

A reklámpáron kívüli területeken mozgok. Azok keresnek meg, akiknek a minőség a legfontosabb, és gondos, igényes design szeretnének kapni.

Számomra fontos a tervező és az ügyfél között közvetlen kapcsolat. Általában a megrendelővel való beszélgetések alatt már körvonalazódik bennem a tervezendő anyag stílusa. Persze csakis magamat adhatom, így az eredmény mindig a kétünk közös nevezője lesz.

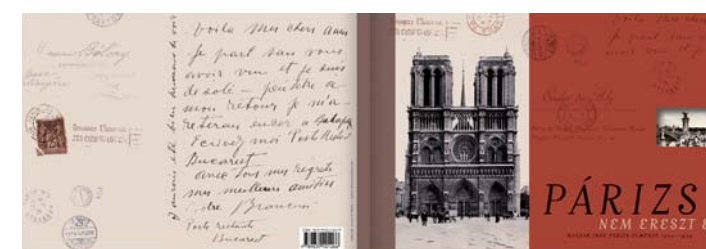
- *Mennyire kényezteted el a megbízókat?*
- A tervezés elején csak egy variációt mutatok, azt is akkor,

Balra: Máté Olga fotóalbum, valamint a Voces Aequales énekegyüttes CD-je.

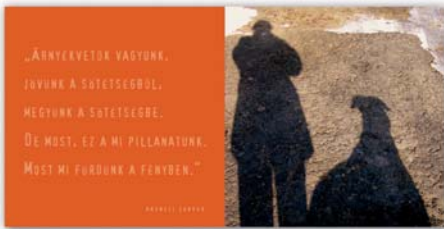
Lent: „Párizs nem ereszt el” Ady katalógus a Petőfi Irodalmi Múzeum számára.

Itália csendélete
kreatív fotóalbum.

Balás Eszter:
Az emberi árnyékvető
kreatív könyvecske.

amikor már úgy gondolom, teljesen kiforrott a design stílusa. Egy ügyfél azért fordul tervezőhöz, hogy bizonyos kérdésekben az döntson helyette.

Nem próbálgatni kell ezt-azt, hátha. Amíg viszont kialakítom a tőlem telhető legjobb variációt, addig néha 20-30 különböző dolgot is elkészítek, majd rengeteg fázisban változtatok rajtuk, és egészen apró nuanszok sorát készítem el... Végül érzem, ez már a kikristályosodott, megsziszolt változat.

■ *Mi volt az utolsó könyved?*
■ Egy különösen kedves munkával készültem el most, melyet a Moholy-Nagy László ösztöndíjprogram keretein belül terveztem, és a jövőben szívesen meg is jelentetném.

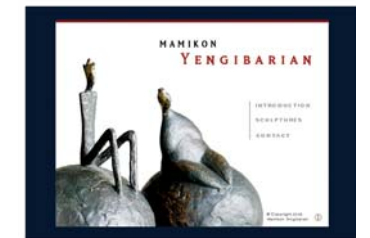
Harmincegy könyvbe kötött gondolat, saját fotókkal, kreatív tipográfiával. Egy kis könyv, mely segít, hogy a világot ne csak a szemünkkel, hanem a lelkünkkel is lássuk.

■ „Nem az úton jársz. Magad vagy az út”... Nos, hogy látod, jó úton járunk?
■ Különösen öröm számomra, hogy az igényes design iránt Magyarországon is megnőtt az érdeklődés. Rengetegen keresnek meg engem is, sajnos olykor el is kell háritanom a felkéréseket.

A magyar tervezők szerintem nagyon jók. Számos olyan hazai munka van, amely a világon bárhol megállná a helyét. Mindig fellelkesít és örömmel tölt el, amikor látom mások profin elkészített munkáit.

Az is meghat, amikor ismeretlenek elmesélik, milyen örömet okozott egy könyv, broszúra, CD stb., amit terveztem, és eljutott hozzájuk.

Ilyenkor úgy érzem, ajándékot adtam, és egy kicsit az életük részévé válhat valami belőlem.

Fent: Stílus könyvsorozat,
Officina '96 Kiadó
Balra: a Petőfi Irodalmi
Múzeum meghívója.
Jobbra: Yengibarian
Mamikon szobrászművész
weboldala

Kaszta Móni 31 gondolat című könyve és a Moholy-Nagy László ösztöndíj pályázatra beadott munkái

GONDOLATOK KASZTA MÓNI MOHOLY-NAGY LÁSZLÓ ÖSZTÖNDÍJRA BENYÚJTOTT MUNKÁIRÓL

Az életünk tele van kényszerből vagy önként vállalt feladatokkal. Önfenntartásunk maga egy kényszer. Ezek a jobbára tervezési munkák sokféle elvárást jelentenek, s közülük a megbízó vágya csak az egyik.

Formatervezésnél az anyag és a technológia gyakran szigorú feltételeket támaszt, és a megvalósuláshoz a legkényelmesebb a járt úton haladnunk. Abban pedig mi az élvezet?

Pedig örömiünket kell leljük benne, jó dolgok csakis így születnek. Tapasztaltam.

Kaszta Móni talán a legnehezebbet választotta: magamagának lett a megbízója. Könyvet készített, amelynek szövegeit maga válogatta, szerkesztette. A könyvhöz fotózott. Rengeteget. Aztán az egészet megtervezte, megtipózta, formába rendezte, kivitelezte. Ennyi.

Haladjunk időrendben! Az idea már megvolt. A szöveg mindenképp előtt... Azt hiszem mindnyájan belekóstoltunk már efféle bölcsességekbe. Ha másként nem, iskoláinkban zúdították ránk költők, írók, szabad gondolkodók aforizmáit.

Az ember nem annyi, amennyi, hanem annyi, amennyi tőle kitelik. Ezt Örkény István mondta, hogy legyen itt valami veretes is. Kaszta Móni – láthatóan öröme – belekóstolt a gondolkodók nagy könyvtárába, ahol rengeteg okosságot talált, sokba belekóstolt.

És itt jött az első próbatétel! Mert magamagát kellett fegyelmeznie: mértékletesség. Azt nem tudom, hogy a címet rejtő egy hónap mennyire volt kötelező, de mert egy hónap 31 nappól áll (maximum), válogatnia kellett. Nyilván azt választotta, ami a szívének kedves volt.

A fotózással – szintúgy – saját örömet adja át nekünk. Boldogság volt neki a részletek felfedezése, rácsodálkozás a lét apró jeleire és felruházásuk – vajon emberi gyarlóság-e – emberi tulajdonságokkal. Mert az ember magát keresi mindenben. Kaszta Móni fotográfiái költői alkotások. Némelyiken közeli, vidám tolakodás, másikon elillanó lehelet. Oka van a soknak, és érzelmileg érint meg a részletek elmosódottsága.

Korunkban a fényképezés afféle népi művészet. Mindenki megteheti, akár egy mobiltelefonnal is. Miként a homevideók karácsonyi albuma egy más kategória, úgy itt sincs mitől tartanunk: ezek a képek – bár önmagukban is megejtő szépségűek –, itt egy gondolathoz kapcsolva igazi helyükre kerültek. In memoriam Karl Blossfeldt.

A gondolat, ha kimondjuk beszéd, ha leírjuk szöveg. Az első olyan emelkedetten hangzik, az utóbbi olyan közönséges. A betű – hosszú és múlhatatlan kulturális vágyaink beteljesülése – egy hangalak, egy absztrakt rajzi jel csupán, nekünk nélkülözhetetlen morféma: szorgos munkával ezekből állítjuk össze a maradandó mondanivalót. A szó elszáll, az írás megmarad.

Kaszta Móni maradandó szövegei – már Marcus Aureliusnál megállhatnánk – a világ minden tájáról valók. Különböző korokból. Szövegeképi megkomponálásukban értő módon válogatott a betűtípusok közül. A kis verzálisok hűvösen homogén szövegfoltjai az emelkedettség adják, míg a kreatív, néha játékosan meglepő kiemelései életet, sőt jelentést visznek a szavakba.

Azt mondja, végre! Maga választhatta meg a módot, a tördelést, a picit és az irtó nagyot, ami annyira nagy, hogy már-már szétfeszíti az oldalakat. Hát igen. Vannak, akik brutálisan tudnak kiabálni. Kaszta Móni nem ilyen. És a könyve sem. Mert ő – Örkény szerint is – annyi, amennyi tőle kitelik. Ezt pedig nem vigasztalásul mondom. Munkája arányos, szövege a képeivel harmonizál. Az oldalak ritmusát érezni lehet, az oldalpárok egyensúlyát kényesen megőrzi és a funkció (nem sajnós!) a design minden részletében tetten érhető.

Simplicity – Henry David Thoreau Walden című könyvének egy szóban összegezhető mondanivalója jut eszembe: egyszerűség! Persze nem a primitívség okán. Az egyszerű számomra sokkal inkább póztalan, nemes elegancia. Annak a biztos tudata, hogy így (is) több vagyok. És nem különben. Mert a hiú versengés távol álljon a bemutatott műtől, de tiszta kompozíciói végig ezzel az (ön- vagy én) tudatossággal születtek, amelyben a mondanivaló és a látvány egysége fontos törekvése volt a tervezőnek. Magát mutatta meg általuk.

Vágya, úgy hiszem, teljesült. Aki Kaszta Móni könyvét kézbe veszi, átlapozza vagy beleolvass, az azt a napját már nem töltötte el hiába: az az egy a harmincegyből valami értelmet kapott.

Hogy a címben leírt száraz megfogalmazáshoz visszatérjek: biztosan remélem, hogy az ösztöndíj-bizottság – a látottak alapján – méltónak találja majd a tervezőt munkája folytatására. Szívesen venném, ha könyve az ideszánt tervekkel együtt kiteljesedhetne. Mindannyiunk javára.

Budapest, 2008. február 4.